ОКТЯБРЬ
9
понедельник
1939 он
№ 234 (2934)
Сэн 10 мүнгэ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Харилсантуhалалсаха тухай советскэ-латвийска пакт

Манай ороной ажалшад болбол мүнөөдэр толилогдоhон, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Латвийска Республикын хоорондын харилсантуhалалсаха тухай пактые ехэ hайшаалаар угтаха байна. СССР ба Эстонско Республика хоёрой хоорондын договорой hүүлээр, энэ пакт болбол СССР-эй аюулгүйе ба хүршэ гүрэнүүдтэй ханибарисаагай харилсаа бүхэжүүлгэдэ зорюулагдаhан, Советскэ правительство ба коммунистическэ партиин политикын сэсэнмэргэнэй ба шууд сэхын шэнэ гэршэбаримта мүн.

Эстонско Сааремаа (Эзэль) ба Хийумаа (Даго) аралнууд ба Палдиски городто (Балтийска порт) уhан-сэрэгэй флодой базануудые, авиацида хэдэн аэродромуудые байгуулха эрхые Советскэ Союзда хангаhан, СССР ба Эстонско Республикын хоорондын харилсантуhалалсаха тухай пакт баталалга болбол Балтикадахи байдалые хубилгаба. Ленинград ба СССР-эй бүхы баруун-хойто талань гансал Кронштадтhаа бэшэ, мүн Эзэль, Даго ба Балтийска порт тээhээ хамагаалалга абаха байна. Мүнөө Лиепая (Либава) ба Вентспилс (Виндава) городуудта уhан-сэрэгэй флодой базануудые ба авиацида аэродромуудые байгуулха болоhонтой хамта, СССР-эй баруун-хойто талые хамагаалалга бүри хангагдамал боложо байна. Нүгөө талаhаа, Латвийска Республика болбол Советскэ Союзай хүсэтэ хамагаалалгые гансал далайhаа бэшэ, мүн хуурай газарhаа абана. Латвийска гүрэн болбол өөрын далайн флодгүй шахуу ба хүсэтэй авиацигүй шахуу юм. Энэ пакт баталахын урда тээ, Латви болбол империалистическэ гүрэнүүдэй зүгhөө добтолгын жертвэнь боложо болохо байгаа. Энээнhээ хойшо Латвиин хүнзон болбол Латвийска Республикын суверенно эрхэнүүд ба тэрээнэй бэеэ даанхай байдал хадаа агууехэ Советскэ Союзтай харилсантуhалалсаха тухай пактаар хангагдаба гэжэ мэдэнэ. СССР болбол Либава ба Виндавада уhан-сэрэгэй базануудые ба авиацида аэродромуудые байгуулха байна. СССР болбол харилсантуhалалсаха тухай пактын ёhоор Вентспилс ба Питрагс хоёрой хоорондохи эрье дээрэ береговой артиллериин базануудые байгуулжа, Ирбенскэ проливые хамагаалаха байна. Энээнhээ хойшо СССР хадаа хүнгэлэлтэтэ условинууд дээрэ зэбсэгээр ба военно материалнуудаар бидэндэ туhаламжа үзүүлхэ байна гэжэ латвийска арад мэдэнэ.

Бүхы арадууд болбол энэ договор тухай мэдээсэлые Советскэ Социалистичекэ Республикын Союзай хэзээ бухэндэ оролдодог, тэрэ мирэй шэнэ гаранти бологон угтаха байна. СССР хадаа арадуудай хоорондын мирые байгуулха, дайн сэрэгые зайлуулха бүхы аргабайдалые хэрэглэнэ. СССР болбол арадуудай хоорондын мирые бүхэжүүлхын зорилгоор, Лиги Нацийшье хэрэглэхээ оролдодог байhань эли. Тииhээ тиитэрээ, hүүлэй үенүүдтэ хэгдэhэн шухала договорнууд: СССР ба Германиин хоорондын ханибарисаа ба хилэ тухай германо-советскэ договор, СССР ба Эстонско республикын хоорондын харилсантуhалалсаха тухай пакт, Советскэ ба германска правительствонуудай 1939 оной сентябриин 28-най үдэрэй мэдүүлгэ ба энээнтэй холбоотой мэдүүлгэнүүд, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Латвийска Республикын хоорондын харилсантуhалалсаха тухай пакт болбол туйлай ехэ политическэ удхашанартай байна.

СССР-эй правительство болбол бусад гүрэнүүдэй суверенно эрхэнүүдтэ хүндэлэлтэйгээр хандана. СССР хадаа СССР-эй ба Латвиин арадуудай хоорондо байгуулагдаhан этигэл найдабарилсалгые бүхэжүүлхээ ходоодо оролдоно. Октябриин 5-да баталагдаhан, харилсантуhалалсаха тухай пакт болбол СССР-эй арадууд ба латвийска арадай хүршэ hайнууд, мирнэ харилсаае үшөө бүри бүхэжүүлхэ байна.

Пактын IV статья болбол хэлсээбаталагша талануудай нэгэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэhэн ямаршье союз баталахагүй ба коалицинуудта хабаадахагүй гэжэ СССР ба Латвийска Республикые уялгалана. Хэрбээ зарим ехэ державанууд хадаа СССР-тэй хүршэ гүрэнүүдые өөрынгөө империалистическэ политикын орбитада оруулхые мүнөө хүртэр найдажа байhан hаань, хэрбээ зарим державанууд хадаа латвийска гүрэниие Советскэ Союзда эсэргүү тэмэсэлдэ хэрэглэжэ болохоор хүсэн гэжэ хараалададаг байhан hаань, октябриин 5-да баталагдаhан харилсантуhалалсаха тухай пакт болбол энэ мэтын махинацинуудта эсэс табина.

Советскэ арад болбол нүхэр Молотовоор толгойлогдогшо, өөрынгөө ленинскэ-сталинска правительстводо агууехэ найдал ба инаглалаар хандана. Мирэй хэрэг, СССР-эй оборонын хангаха хэрэг найдамтай гарта байна, уласхоорондын хэрэгүүдтэ СССР-эй нүлөө үдэрбүри шангадана гэжэ СССР-эй арадууд үдэр ерэхэ бүри улам-улам лаблан этигэнэ. Советскэ арад болбол Баруун Украина ба Баруун Белоруссиие польско пануудай даралалтаhаа сүлөөлэжэ байгаа эдэ үдэрнүүдтэ гүнзэгы хангагдал ба баярай мэдэрэл үзэжэ байна. Советскэ арад болбол hүүлэй бүхы хэлсээнүүдтэ нюураараа хабаадалсагша, СССР-эй гадаадын политикын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нюураараа хабаадалсагша, партиин вождь, арадуудай вождь нүхэр Сталинда хизаарлашагүй инаглалаар дүүрэн. Манай агууехэ ехэ ороной хүдэлмэришэд, служащинууд, интеллигенци болбол советскэ правительствын сталинска политикые нэгэнhаналаар hайшаана. СССР-эй гражданууд болбол митингнүүд ба суглаанууд дээрэ хэлэhэн үгэнүүд соогоо, партиин Центральна Комитедтэ ба правительстводо бэшэhэн бэшэгүүд соогоо өөhэдынгөө баярай мэдэрэлые харуулана. Московско хүдэлмэришэн—слесарь нүхэр Б. С. Боженок «Правдада» бэшэнэ:

«Арадуудай вождь, манай түрэл нүхэр Сталинай ба советскэ правительствын толгой нүхэр Молотовой иимэ сэсэн политикоор баярлаhанаа хэлэхэ үгэнүүдые олоногүйб.

Бусад арадуудтай эбтэй hууха проблемые иимэ простоор ба ухаатайгаар шиидхэлгые гансал гениальна ухаан шадаха байна. Идеальна лэ шиидхэбэри байна даа!

Хүнтүрэлтэнэй туhада, тэдэнэр удаан жэлдэ элүүр энхэ, амагалан тайбан hууг».

Советскэ Союз болбол агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXII жэлэй ойе өөрынгөө бүхы хүсэнүүдэй ба нүлөөнүүдэй гайхамшаг дээшэлэлээр ба бадаралтаар угтаба. Социалистическэ байгуулалтын гигантска илалтанууд, социалистическэ промышленостиин, коллективно хүдөө ажахын хүсэтэ хүгжэлтэнүүд, советскэ арадай эбдэрэшэгүй морально-политическэ нэгэдэл болбол, капиталистическэ миртэ хоёрдохи империалистическэ дайнай эхилээдшье байhан үедэ, мирые ба үрэтэ социалистическэ ажалые хүсэд хангажа байгаа ороной иимэ оборониие, Улаан Армиин иимэ хүсые байгуулха аргабайдалые үгэhэн байна. Германитай, Эстонитой ба Латвитай баталагдаhан hүүлэй договорнууд соо харуулагдаhан, советскэ правительствын сэсэнмэргэн политика хадаа СССР-эй аюулгүйн бүри бэхи гарантиие байгуулна.

25 жэлэй саадтээхидэл адли, капиталистическэ гүрэнүүдэй интересүүдэй түлөө ябуулагдажа байгаа шэнэ дайнай бүхы хүшэр бэрхэшээлнүүдые хүзүүн дээрээ ашагдаhан, капиталистическэ оронуудай ажалшад болбол СССР-эй политикань тон лэ зүб политика мүн гэжэ этигэнэ, юуб гэхэдэ, энэ политика хадаа СССР-эй аюулгүй байха байдалые хангахаhаа гадна, мүн саашанхи бүхы империалистическэ hанаашалгануудта хаалта хэнэ, бүгэдэниитын мирэй хэрэгтэ алба хэнэ.

(«Правдын» октябриин 6-най түрүү бэшэгhээ).

ТАСС-ын буруушаал

«Дэйли геральд» ба «Дели мейл» гэжэ английска газедууд болбол «Нью-Йорк таймс» гэжэ американска газедhээ үндэhэ hуури баримталажа, Китайска Синьцзян провинциин хилэ шадар советскэ сэрэгүүдые концентрировалажа байhан мэтээр ба Синьцзянай газар дээрэ тэдэниие оруулажа байhан шэнгеэр мэдээсэбэ. ТАСС болбол, энэ мэдээсэл хадаа ямар нэгэн провакационно зорилгонуудаар тараагдаhан, худал хуурмаг, хорото ябуулга гээшэ гэжэ мэдээсэхэ найдалгатай байна.

СССР ба Латвийска республикын хоорондо харилсантуhалалсаха тухай пакт баталалга тушаа

Москвада, октябриин 2—5 үдэрнүүдэй торшо соо, Советскэ Союз ба Латвиин республикын хоорондо харилсантуhалалсаха тухай пакт баталаха тушаа асуудалаар, Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Наркоминдел нүхэр Молотов ба Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй Министр г. Мунтерс гэгшэдэй хоорондо хэлсэлгэ болобо. Нүхэд Сталин ба Микоян, Латвидахи СССР-эй полпред нүхэр Зотов, Латвиин зүгhөө—СССР-тэ байгаа Латвийска Республикын посланник г. Коциньш гэгшэд хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Хэлсэлгэ хадаа, октябриин 5-най үдэр, харилсантуhалалсаха тухай пакт баталалгаар дүүрэбэ. Харилсантуhалалсаха тухай пактын текст дооро хабсаргагдаба.

СССР ба Латвийска республикын хоорондо харилсантуhалалсаха тухай пакт

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, нэгэ талаhаа,
Латвийска Республикын Президент, нүгөө талаhаа,
1920 оной, августын 11-нэй үдэрэй мирнэ договороор баталагдаhан, гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые мэдэрэлгэ ба доторой хэрэгтэ бусадай талаhаа хабаадалсахагүй ябадал дээрэ үндэhэлэhэн, эбтэ харилсаае хүгжүүлхын зорилгоор;

1920 оной, августын 11-нэй үдэрэй мирнэ договор ба добтололсохогүй ба конфликтнүүдые эбээрээ шиидхэхэ тухай 1932 оной февралиин 5-най үдэрэй договор хадаа, урданайхидаал адли, тэдэнэй харилсаануудай ба харилсаhан уялгануудай бэхи үндэhэ hуури байhаар зандаа гэжэ мэдэрэн;

Харилсан аюулгүйбайха байдалые хангаха тодо условинуудые тодорхойлолго хадаа хэлсээ баталагша хоёр талануудай интересүүдтэ таарана гэжэ сохомложо;

Харилсантуhалалсаха тухай доорозаагдаhан пактые хоорондоо баталаха шухала байна гэжэ мэдэрэн, энээнэй зорилгоор өөhэдынгөө найдалгатадые
СССР-эй Верховно Соведэй Президиум:
Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ ба Гадаада хэрэгүүдэй Нарком В. М. Молотовые,
Латвийска Республикын Президент:

Гадаада хэрэгүүдэй Министр Вильгельм Мунтерсые томилобо, эдэ найдалгатад хадаа тусхайта формоор ба гуримаар олдоhон, өөhэдынгөө найдуулгануудые бэе бэедээ харуулалсан, доорозаагдаhан тушаа зүбшэн тааараба:

СТАТЬЯ I.

Хэлсээбаталагша хоёр талануд болбол хэлсээбаталагша талануудай Балтийска далай дээрэхи далайн хилэнүүдтэ гү, али Эстонско ба Латвийска республикын территори дээгүүр тэдэнэй хуурайзамай хилэнүүдтэ, мүн тэрээндэл адли, гурбадахи статья соо заагдаhан базануудта алишье ехэ европейскэ державанудай зүгhөө сэхэ добтолгын гү, али добтолохо аюулай гараха ушарнуудта, алибүхы, тэрээн соогоо сэрэгэй, туhаламжа бэе бэедээ үзүүлхэ уялгануудые абанад.

СТАТЬЯ II.

Советскэ Союз болбол хүнгэлэлтэтэ условинууд дээрэ Латвийска армида зэбсэгээр ба бусад военно материалнуудаар туhаламжа үзүүлхэ уялга абана.

СТАТЬЯ III.

Латвийска республика болбол СССР-эй аюулгые хангахын ба өөрынгөө бэеэ даанхай байдалые бүхэжүүлхын зорилгоор, арендын эрхэ дээрэ сходно сэнгээр уhан-сэрэгэй флодой базануудые ба авиацида хэдэн аэродромуудые Лиепая (Либави) ба Вентспилс (Виндава) городуудта байлгаха эрхые Советскэ Союзда хангана. Базанууд ба аэродромуудай байха газар ба тэдэнэй хилэнүүд хадаа харилсан хэлсэлгээр тодорхойлогдохо байна.

Ирбенскэ проливые хамагаалахын зорилгоор, Вентспилс ба Питрачсай хоорондохи эрье дээрэ береговой артиллериин база байгуулха эрхэ, баhал тиимэ условинууд дээрэ, Советскэ Союзда олгогдоно.

Далайн базанууд, аэродромуудые ба береговой артиллериин базануудые хамагаалан харахын зорилгоор, СССР болбол базанууд ба аэродромуудта таhалагдаhан участогууд дээрэ шанга хизаарлагдаhан тоото советскэ газарай ба агаарай зэбсэгтэ хүсэнүүдые өөhэдынгөө гаргашаар байлгаха эрхэтэй, эдээнэй максимальна тоонуудань тусагаар хэлсээгээр тодорхойлогдоно.

СТАТЬЯ IV.

Хэлсээ баталагша хоёр талануд болбол хэлсээбаталагша талануудай нэгэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэhэн, ямаршье союзуудые баталахагүй гү, али коалицинуудта хабаадахагүй уялгануудые абанад.

СТАТЬЯ V.

Энэ пактые бодото хэрэгтэнь бэелүүлгэ хадаа хэлсээбаталагша талануудай суверенно эрхэнүүдые, онсолобол, тэдэнэй гүрэнэй байгуулалта, экономическа ба социальна системэнүүдые ба военнэ хэмжээябуулгануудые ямаршье хэмжээгээр дайраха ёhогүй.

Базанууд ба аэродромуудта таhалагдаhан участогууд (стIII) хадаа Латвийска республикын территори зандаа үлэхэ байна.

СТАТЬЯ VI.

Энэ пакт хадаа ратификаци тухай актнуудые андалдаhан моментhоо хойшо хүсэндөө орохо байна. Эдэ актнуудые андалдалга хадаа тус пакт баталhан үдэрhөө хойшо зургаан үдэрэй торшо соо, Рига городто хэгдэхэ байна.

Энэ пактын болзоронь 10 жэл, зүгөөр, хэрбээ энэ договорые денонсироваалаха шухала гэжэ, болзоройнь үнгэрэхэhөө нэгэ жэл урда, хэлсээбаталагша талануудай нэгэнэй олоогүй hаань, энэ болзор хадаа удаадахи 10 жэлдэ өөрынгөө хүсые автоматическа үргэлжэлүүлхэ байна.

Дээрэ заагдаhан найдалгатад болбол энээниие батаалан, энэ пактда гарнуудаа табиhан ба өөhэдынгөө тамагануудые энээн дээрэ дараhан байна.

Хоёр оригиналаар, ород ба латышска хэлэнүүд дээрэ, 1939 оной октябриин 5-да, Москва городто бэшэгдэбэ.

В. МОЛОТОВ. **В. МУНТЕРС.**

Советскэ Правительство болбол Тункэнэй аймагай, Кэрэнэй дунда hургуулиин hуралсалай таhагые даагша нүхэр Анна Александровна Бобоевае, педагогическа хүдэлмэридэ ба багашуудые коммунистическэ хүмүүжүүлгэдэ гайхамшаг амжалтануудые туйлаhанайнь түлөө Ленинэй орденоор шагнаhан байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр А. А. Бобоева.
(Пестревэй фото).

Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министр господин Мунтерсын хүндэлэлдэ, ССР Союзай Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В. М. Молотов обед үгэбэ

Энэ оной октябриин 5-да, ССР Союзай Арадай Комиссарнуудай Соведэй түрүүлэгшэ ба Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотов хадаа Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министр господин Мунтерсын хүндэлэлдэ, обед үгэбэ. Обедтэ, господин министрые үдэшэгшэд, Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министерствын уласхоорондын договорнуудай департаментын директор господин А. Кампе, Латвиин онсо посланник ба бүрин эрхэтэ министр господин Коцикьш, нэгэдэгээр секретарь г-н Альбертс, военно атташе г-н Залитис ерэлсэбэ. Дур, сагдаhан нюурнуудhаа гадна нүхэд И.В.Сталин, К.Е. Ворошилов, А. А. Жданов, А.Ф Горкин, В.П. Пронин, В.П. Потемкин, В.Г. Деканозов, С.А. Лозовский, И. С. Зотов, В.Я. Терентьев, Р. П. Хмельницкий, С. П. Козырев, А. А. Соболев, В.Н. Барков, А. П. Басюков, Б.Г. Понтиков ерэбэд.

Обедэй үедэ нүх. В. М. Молотов ба г-н Мунтерс болбол амаршалгын үгэнүүдээр андалдаба. Обед хадаа халуун ба хани барисаагай атмосферэдэ үнгэргэгдэбэ.

Латвиин гадаада хэрэгүүдэй министр господин Мунтерс Москваhаа бусаба

Энэ оной октябриин 5-да, Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министр Мунтерс болбол уласхоорондын договорнуудай департаментын директор г-н А. Кампе гэдэгэй үдэшэлгөөр Москваhаа бусаба.

Белорусска, вокзал дээрэ Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүх. С. А. Лозовский, Моссоведэй түрүүлэгшын орологшо нүх. М. А. Яснов, Латвида байдаг СССР-эй полпред нүх. И. С. Зотов, Латвида байдаг СССР-эй торгпред нүх. В. Я. Терентьев, НКИД-эй протокольно таhагые эрхилэгшэ нүх. В.Н. Барков, прибалтииска оронуудай таhагые эрхилэгшэ нүх. А.П. Васюков, Москва городой комендант комбриг нүх. В. А. Ребякик, Москвада байдаг Латвийска миссиин бүхы состав, онсо посланник ба бүрин эрхэтэ Министр господин Коциньш гэгшэд, господин Мунтерсые үдэшэбэ.

Белорусска вокзал хадаа, советскэ ба латвийска тугуудаар шэмэгдэнхэй байба. Министрые үдэшэлгэдэ, хүндэлэлэй караул табигдаба.

Баруун фронт дээрэхи военнэ ябуулганууд

Лондон, октябриин 6. (ТАСС). Бритишь юнайтед пресс агенствын мэдээсэлэнэй ёhоор, Мозель мүрэнэй эрьедэ, октябриин 4-нэй углөөгүүр, артиллерийскэ тон ехэ буудалганууд болобо. Артилерийскэ буудалгануудта, Мажано гэжэ французска лини дээрэ ба германска Зигфридын лини дээрэ хүндэ буу зэбсэгүүд хабаадаhан байна. Ремих—Метрах ба Яирк—Саарбургын харгынууд тээшэ дүтэлэхэ гэhэн французска патрульнуудай hэдэлгэдэ харюу болгон, германска талаhаа бомбодолго эхилэгдэhэн байна. Французска ба германска пехота болбол Мозель мүрэнэй дэргэдэхи үргэн участок дээрэ байлдаанда оролсоhон байна.

Францида коммунистнуудые мүрдэлгэ

Париж, октябриин 6. (ТАСС). Гавас агенствын мэдээсэлэнэй ёhоор, Париждахи гурбадугаар военно трибуналай правительственно комиссар полковник Лорио болбол хүдэлмэришэдэй ба таряашадай парламентска шэнэ группын түрүүлэгшэнэр Раметта, Бонта ба энэ группын бусад депутадуудта эсэргүү хэрэгые бии болгохо гэhэн приказ абаhан байна.

Советскэ-латвийска договор тухай латвийска хэблэлдэ

Рим, октябриин 6. (ТАСС). «Ритс» газедэй нэгэдэхи гаралга хадаа Латви ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсантуhалалсаха тухай договор баталагдаа гэжэ, Латвиин хүнзондо мэдээсэhэн байна. Хүнзон болбол договор баталалгые угаа ехэ hайшаалтайгаар угтаба. Хүнзон болбол Латвиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаае амаршалана.

ССР Союзай прокуратурада

ВУЗ-үүдые дүүргэһэн залуу специалистнууд хадаа наркомадууд ба ведомствэнүүдэй путевкануудайгаа ёһоор хүдэлмэридөө гарадаггүй ушарнууд, СССР-эй прокуратураар олдоһон байна. Изюм городдохи заводто хүдэлмэрилхөөр командировалагдаһан, нэгэ залуу инженер болбол хүдэлмэриһөө гаргуулхын тулада, хүдэлмэридөө зорюута хожомдоһон байна.

Предприятинууд ба учрежденинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хадааондоо организацинуудта командировалагдаһан специалистнуудые хүдэлмэридэ абадаг ябадалнууд үсөөн бэшэ байна. Иимэ ушар, Москвагай Сокольническо райондо үзэгдэһэн байна. Диспансерай директор Инсаридзэ болбол Рязанска областьдо путевкотой гурбан залуу врачуудые хүдэлмэридэ абаһан байна.

СССР-эй прокурор Понкратьев хадаа бусад организацинуудта командировалагдаһан залуу специалистнуудые хүдэлмэридэ абадаг организациин хүтэлбэрилэгшэдые, тэрэшэлэн командировалһан предприятинуудтань хүдэлмэридэ орохоёо арсаһан специалистнуудые угловно харюусалгада хабаадуулха гэһэн захиралтануудые прокурорнуудта үгэбэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградска подъемно-трактorна оборудованиин завод болбол нүүрһэ ашалгын тон ехэ машина бэлэдхэбэ. Энэ хадаа час соо 150 тонн нүүрһэ ашахаар хараалагдаһан байна.

* * *

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXII жэлэй ой болтор, областной украинска драматическа ород театр Черкесскдэ нээгдэхэнь.

* * *

Сталинградска областьдо 7 механизаторска һургуулинууд ба трактористнууд, комбайнернууд, механигууд ба хүдөө ажахын бэшэ хүдэ мэрилэгшэдые бэлэдхэхэ 19 колхозно һургуулинууд нээгдэбэ.

* * *

Татарай колхозно водоемуудта зеркальнэ карпые барилга эхилээ. Энэ жэлдэ республикын 62 колхозуудай 374 гектар колхозно сунхэегүүдтэ карпа табигдаһан байна. Арска районой, «Магариф» ба Агрызска районой, Фрунзын нэрэмжэтэ колхозуудта томо загаһануудай питомнигуудай барилга ябажа байна.

Социалистическэ эхэ ороной оо алдарта патриотууд, Ульяновска бронетанкова училишын курсантнууд ахалуунэр Михеевэйхит болбол нютаггаа амаралтада ерэбэ (Куйбышевскэ областиин, Барышскэ районой Воецко село) Эндэ тэдэнэр хадаа Дальна-Восточноо ерэһэн эсэгэ—Дмитрий Федоровичтоёо үлзэба ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа) Дмитрий Федорович, Федор Дмитриевич, РСФСР-эй Верховно Советэй депутад Иван Дмитриевич ба Павел Дмитриевич.

АГИТАЦИИЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

Мухар-Шэбэр (Манай спецкорррһоо). Мүнөө, Мухар-Шибэрэй аймагта, нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгалтануудта бэлэдхэл тушаа организационно-техническэ хүдэлмэринүүд гол түлөб ябуулагдажа байна. Зохёогдоһон материалнуудай ёһоор, районно Советэ һунгаха һунгуулиин 25 округууд, сомоной ба хүдөөгэй советүүдтэ һунгаха һунгуулиин 21 участогнууд ба һунгуулиин 224 округууд эмхидхэгдэнхэй. Һунгуулиин комиссинуудта хамта 1055 хүнүүд томилогдоо. Эдэ участогууд, округуудай хилэнүүд тогтоогдожо, тэдэнэр нумерацилагдаһан байна. Һунгуулиин комиссинуудай членүүд хадаа һунгэгшадай списогүүдые зохёожо байна. Һаяар, хүдөөгэй Советүүдэй отчедуудые үнэргэлгэ аймаг доторонь дүүргэгдэхэнь. Гэбэшье, Заганай (түрүүлэгшэнь нүхэр Леонов) ба Октябрьска (түрүүлэгшынь уялгые түр дүүргэлгэ нүхэр Сирятьева) сельсоведүүд отчедоо мүнөө хүртэр дүүргээдүй байна. Мүн, аймагайнь гүйсэдхэхэ комитет хадаа отчедто хүсэд бэлэдхэгдүй, сельсоведүүдэй отчедуудые табилгые шамдуулнагүй.

Нютагууддахи Советүүдтэ һунгалтануудта бэлэдхэл тушаа организационно-техническэ хүдэлмэринүүдһээ гадна, ажалшад-һунгагшадай дунда агитаци ба пропагандые үргэнөөр дэлгэрүүлгэ—шухала удхашанартай. Тиимэһээ, Хонхолойн МТС-ын 24 агитаторнууд агитациие тон һайнаар ябуулна. Эндэ агитаторнуудань урдын опыдтой агитаторнууд, эрхим комсомольцууд, эрхим колхознигууд ба һургагшанарһаа бүридэнхэй. Декада бүридэ агитаторнуудай семинар нэгэ дахин болодог. Энэ семинар хадаа агитаторнуудай 10 хоногой хүдэлмэридэ итогхэжэ, һунгалтануудтухай ба бусадшье асуудалнуудые шиидхэдэг байна. Мүн, агитаторнуудань опыдуудаа андалдалсадаг. Агитаторнууд нүхэд Федорова Елизавета, Козина Екатерина, Плужанин Иван гэгшэд бүхы һунгагшадайгаа хабаадалсалгатайгаар һунгалтануудтушаа асуудалнуудаар 4-4 беседэнүүдые үнэргэнэн ба хэдэн занятинуудые ябуулаа.

Гэбэшье бүхыдөө аймаг доторонь һунгалта тухай агитационно-массова хүдэлмэринүүд һайнаар ябуулагдана гэхээр бэшэ. Аймагайнь 200 шахуу агитаторнуудай зариманиинь занятинуудые саг үргэлжэдэ ябуулаагүй, тэрэниие хүсэд бэлэдхэлгүйгөөр, һонин бэшээр үнгэргэнэ. Иимэ фактнууд Зангинай сомоной, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо ба Шэнэ Заганай колхозуудта үзэгдэнэ.

Агитационно-массова хүдэлмэринүүдые ажалшад-һунгагшадай дунда үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, нютагууддахи Советүүдтэ һунгалтануудые политическэ үндэр хэмжээдэ үнгэргэхэ!

Д. Лубсанов.

ПАРТИЙНА КУСТОВОЙ СУГЛААН

Закаминай аймагай центрдэхи партийна кустовой суглаан сентябриин 28-да боложо, 40 гаран коммунистнүүд сугларабa. Эндэ ВКП(б)-эйн ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй 1939 оной июлиин 9-нэй тогтоол ба ВКП(б)-эйн Б. М. Обкомой VIII дугаар пленумэй тогтоолой дүүргэлтэ тухай доклаадые партиин Закааминай айкомой секретарь нүх. Хахаловһаа дуулаад, пренидэ 10 гаран хүнүүд хэлэбэ. Хүдэлмэридэхи һайн талыень тэмдэглэхэ зуураа, дутуу дунданууд тухай фактнуудые хэлэбэ. Дээрэ дурсагдаһан тогтоолнууд дутамагаар бэелүүлэгдэжэ байһыень дурсаба. Тус аймагай колхозууд хадаа мүнөө хүртэр шэнэ фермэнүүдые эмхидхэдүй байна. Иимэ байтарань, эндэхи партийна ба советскэ организацинууд зохихо хэмжээ абаагүй, хажуу талаһаань хараад һуудаг байна,—гэбэ.

Гадна, партийна организациин ургалтыень хангалтатай гэхээр бэшэ. Зарим эхин организацинууд хадаа XVIII съездһээ хойшо миин 1-2 хүные партиин кандидаадта абаһан ба тэндэ 1000 гаран комсомольцуудай байбашье, партиин зэргэдэ тон үсөөн абтаа.

ВКП(б)-эйн алдарта историие үзэлгэ самотекто табигдаһан байгаа. Жэшээлхэдэ: коммунист нүх. Осодоев (нач. РОНКВД) болбол һаял историин 1 дэхи бүлэгые, нүх. Самбаров (нар. судья) баһа 1 дэхи бүлэгые үзэжэ байна гэжэ элирнэ.

Б. Ж. Шоёнов

ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИИЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮЛЭЭ!

ХАЛУУНААР УГТАБА

Улан-Удын ПВЗ-гэй Паровозо-Механическэ цехын (тус цехынь начальник нүх. Петенко) хүдэлмэришэд—стахановцууд, инженерно-техническэ хүдэ мэрилэгшэд болбол манай агууехэ ба илагдашагүй ороной хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, колхозницануудта, служащинар ба интеллигенцидэ, манай социалистическэ ороной Улаан Столица—Москва городдохи «Красный пролетарий» заводой хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй хандаһан бэшэгыень тон халуунаар угтаба. Энэ хүсэн түгэс уряалые бодото хэрэгүүдээр—олонстанокто оролгоор угтаха гэһэн зорилго табиһан байна.

Олонстанокто оролго хадаа туйлай ехэ удхашанартай хэрэг мүн. Тэрэ болбол стахановска хүдэлөөнхэй шэнэ зүйл гэшэ. Энэ гайхамшагта хүдэлөөнэй, үнэтэ ба сэгнэгдэшэгүй удхашанарань гэбэл, ажалай бүтөөсые, үрдань үзэгдөө-харагдаагүй үндэр хэмжээдэ үргэжэ, социалистическэ орондоо достойно—тон ехэнүүд, шэнэ шэнэнүүд илалтануудые туйлахын үндэһэ һуури боложо үгэнэ.

Дурсагдагша цехын түрүү стахановцууд—солото хүнүүд болбол олонстанокто оролгые эхилээ. Октябриин 1-дэ 8 стахановцууд хадаа хүн бүриин 2-2 станогуудые даадаг болоһон байна. Иимэһээ, 8 хүдэлмэришэд болбол 16 станогууд дээрэ хүдэлмэрилдэг болоо. Эдэ бүхы хадаа олонстанокто оролгын түргэнөөр, хүсэтэйгөөр дэлгэрхынь гэршэлэн харуулна.

Мүнөө, түрүүшиинь үдэрнүүдэй результадууд харагдажа байна. Олон станогууд дээрэ хүдэлмэрилдэг стахановцууд болбол тон һайн показательнуудые харуулнад. Жэшээлхэдэ, нүх. Крыник хадаа хоёр станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, үдэрэйгөө нормые 400 проц. хүртэр дүүргэһэн байна.

Иимэ тула, гайхамшагта хүдэлөөн—олонстанокто оролгые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бүри үндэр амжалтануудые түйлалга хадаа Советскэ Правительствын толгой нүхэр В. М. Молотовой уряалые хүндэтэйгөөр дүүргэһэнэй бодото гэршэ болоно.

С. ДОР.

НИИТЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ

Бурмонторгын системын Улан-Удэдэхи зарим магазинуудынь 3-дахи кварталай товарооборотойгоо планиие үлүүлэн дүүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ: № 1 универмаг хадаа 102,3 процент (эрхилэгшэнь нүх. Мосович), № 7 магазин—120,3 процент (эрхилэгшэнь нүх. Ослин).

Тэдэнэй хажуугаар, товарооборотойгоо планиие дүүргээгүй магазинууд байха юм. Тодорхойлон хэлэбэл, № 13 магазин хадаа 83,5 процент (эрхилэгшэнь нүх. Лукошов), № 3 магазин—87,4 процент (эрхилэгшэнь нүх. Елезов), №14 магазин—89 процент (эрхилэгшэнь нүх. Розенкинд) г. м. дүүргэлтэтэй байнад.

Тиимэ дээрэһээ, Бурмонторгын системын магазинууд, универмагууд ба бусад таһагууд болбол 4-дэхи кварталайгаа товарооборотой планиие үлүүлэн дүүргэхын гулада, соцсоревновани ба стахановска хүдэлөөе үргэн далайсагайгаар дэлгэрүүлжэ, шэнэ илалгануудые туйлаха ёһотой.

Ц. Д

АГААРАЙ ЛИНИ.

БМАССР-эй зарим районууд болбол республикын центр—Улан-Удэ городһоо нилээд холо байна. Тиимэһээ, тэдэнэй дунда агаарай лини байгуулалга хадаа айхабтар ехэ удхашанартай. Энээниие хараада абажа, БМАССР-эй совнарком болбол Улан-Удэ—Хоринск—Сосново-Озерск — Романовска — Богдарино ба Улан-Удэ—Баргузин—эдэнэй хоорондо агаарай лини байгуулха гэжэ тогтоол гаргаба.

Мүнөө үедэ, эдэ газарнуудаар самоледой бууха площадь барилга эхилэжэ байна.

ИРКУТСКА БА ЧИТИНСКЭ ОБЛАСТЬНУУДТАЙ СОРЕВНОВАНИДАА ТҮРҮҮ НУУРИ ЭЗЭЛЪЕ!

Намарай хүдэлмэриие оперативнаар хүтэлбэрилнэгүй

Сосново-Озерск. (Телефоноор абтаба). Яруунын аймагта таряа сохилгын хүдэлмэринүүд тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Аймагайнь 10 гаран колхозууд, таряа сохилгые мүнөө хүртэр эхилээдүй байна. Таряае бүхэли сутка соо сохилго эмхидхэгдээгүй. Тиимэһээ, хүдэлмэриинь бүтөөсэ тон бага байна. Үхэрэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Головин) ба Кондын (түрүүлэгшэнь нүхэр Очирова) сельсоведүүдэй колхозууд тус хүдэлмэриие удааруулжа, аймагаа гэдэргэнь татажа байна. Эдэ бүхын результадта, аймаг доторонь оройдоо 4702 гектар таряан сохигдожо, планиинь миил 42 процент дүүргэгдээ.

Гадна, намарай пар хахалалгын ябаса бүришье хангалтагүй. Планиинь оройдоо 16 процент дүүргэгдэнхэй. Мүнөө, Погромнын, Үхэрэй, Кондын сельсоведүүдэй колхозууд болбол намарай пар хахалалгые мүн лэ оройтуулжа байна. Эгэтын МТС-ын тракторнууд горючаар дутажа, хэдэн үдэрнүүдтэ ажалгүй хэбтэнэ.

Таряа хуряалгын ба пар хахалалгын хүдэлмэринүүдэй пимэ муугаар ябажа байхадань, аймагай газартаряалангай таһаг (тэрээниие даагша нүх. Житихин) болбол энээн тушаа эрид хэмжээнүүдые абанагүй ба оперативнаар хүтэлбэрилнэгүй.

Жигмитов.

ТҮРҮҮ КОЛХОЗОЙ ЖЭШЭЭ

Баунтын аймагай, «Майн нэгэн» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Решетников) болбол энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ, малнуудтаа дулаан ба һаруул, сэбэр байрануудые сүм бэлэдхэбэ. 1939 оной торшо соо 10 толгой эхэ гахайнуудай свинарник ба үнеэдэй типовой байра баригдаба. Мүн, малай түрэлгын байрада хүсэд ремонт хэгдээ. Гадна, тус колхоз болбол үбэһэ хуряалгынгаа планиие 120 проц. дүүргэжэ, малнуудаа шэрүүн ба шэмэтэ тэжээлнүүдээр хүсэд хангажа шадаһан байна.

Гэхэтэй хамта, энэ аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бальжимов) болбол зоотехническэ барилганууудайгаа планиие нэгэшье процент дүүргээгүй, малаа дулаан ба культурна байраар хангаагүй байна. Тус колхоз хадаа сабшалангайгаа дүрбэнэй гурбан хубиениеншье хуряажа абаагүй.

Ринчинова.

БОЛЬШЕВИСТСКЭЭР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ ШУХАЛА

Гүрэндэ таряа тушаалгын ба хуряалгын бүхы хүдэлмэринүүдые эгээл богонихон болзор дотор дүүргэхэ гэжэ, социалистическэ хүдөө ажахын урда, парти ба правительствоор табигдаһан зорилгые манай республикын колхозуудай ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө большевистскээр тэмэсэнэгүй. Закаминай аймагта таряа тушаалга мүнөө хүртэр эхилээдүй. Баргажанай аймагай колхозууд болбол октябриин 1-нэй мэдээгээр, натуроплатынгаа планиие оройдоо 7,1 проц. дүүргэһэн ба гүрэндэ үрэһэнэй ссуда бусаалгые үшөө эхилээгүй байна. Тэрэшэлэн, Яруунын, Зэдын, Хориин, Улан-Удын Пригородно ба бусад районууд хадаа гүрэндэ таряа тушаалгые хангалтагүйгөөр ябуулна.

Энэ гутамшаг гээгдэл тушаа, БМАССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи уполнаркомзаг ба тэрэнэй райондохи түлөөлэгшэд хадаа шухала хэмжээнүүдые абаагүй ба оперативна хүтэлбэреөр хангаагүй, харин кабинедһаа гарангүй һуужа байдаг.

Стахановска ажалда үргэн харгы

Мухар-Шибэрэй аймагай, Хонхолойн сомоной, «Политотдел» колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүх. Калашников) болбол намарай пар хахалалгые хэрэгсээгээгүй байна. Эдэнэр хадаа ганса мүнөөшье бэшэ, мүн тэрэшэлэн энэ зундаа трактористнуудые прицепщигүүдээр хангадаггүй, тэдээндэ шухала условинуудые байгуулдагүй байгаа. Иимэһээнь, нэгэ трактор бүхэн 800-850 гектар газар эзэдүүрилхэ ёһотой байбашье, оройдоо 641 гектар газарые хахалаад байна гэжэ, Хонхолойн МТС-ын № 4 тракторна бригадын бригадир нүхэр Измоилов мэдүүлнэ.

Намарай пар хахалалга дээрэ прецепщигые үгэнгүй байжа № 42 «ЧТЗ» тракторые гурбан үдэр дэмы байлгаба.

Трактористнуудай хүдэлмэридэ һаад ушаруулхаар бүхы дутуу дунданууде дары усадхажа, стахановска ажалда үргэн харгы табиха шухала.

Д. Л.

НЮТАГАЙ ҺОНИНУУД

Туһаламжа үзүүлбэ

Бурмногопромсоюзай артельнүүдэй членгүүд болбол Горульбиин сельсоведэй «Свободный труд» колхоздо ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг байна. Сентябриин 12-ой үдэр 30 артельщигууд, тус колхоздо ошожо, талха хуряалгын, сохилгын талаар колхознигуудта туһалһан байна.

Тэрээнһээ гадна, артельщигууд хадаа Бурмногопромсоюзайгаа нүүдэл кино-картина абаашажа, колхознигуудта тон һонин картинануудые харуулна, («Клятва», «Всадники» г. м.) Мүн сентябриин 24-дэ,40 артельщигууд, дурсагдагша колхоздо ошоод, талха хуряалга, картофель малталга гэхэ зэргынь хүдэлмэринүүдтэ туһалһан байна. Тиигээд, үдэшэлэн, уласоорондын байдал тухай лекци уншагдаһан байгаа.

Бурмногопромсоюзай коллектив хадаа энэ колхоздо һаяар, дахин ошожо, постановка харуулхаар бэлэдхэжэ байна.

Хэлхеэ холбооной шэнэ контора эмхидхэгдэбэ

Шэнэ эмхидхэгдэһэн Иволгын аймагай центр—Саянтуй дээрэ, Бурят-Монголой хэлхэе холбооной управлени болбол районно хэлхеэ холбооной конторые эмхидхэбэ. Тиигээд, телеграф, радиоузел г. м. ойрын саг соо байгуулхань. Мүн баһа Саянтада телефонно станци эмхидхэгдэхэ болобо.

Телефонно-телеграфно лини

Бурят-Монголой хэлхеэ холбооной управлениин хүсөөр, Яруунын аймагта телефонно-телеграфно лини баригдажа байна. Энэ хадаа Сосново-Озерскые Романовскотой телефонно- телеграфно линиээр холбохо юм. Тэрээнһээ гадна, Кабанскын аймагта радиоузел бии болгогдобо.

ХОЛОДИЛЬНИК БАРИГДАХАНЬ

Буррыбтрест болбол Мысовойн станци дээрэ, 1940 онһоо эхилэжэ амиачно холодильник барихань. Энэ барилгадань 4 миллион түхэриг гаргашалагдаха болонхой. 1940 ондо ашаглалгада орохоор хараалагдана.

Һунгулиин участок дээрэ

Бурмногопромсоюзай агитаторнууд хадаа, өөһедынгөө хүдэлмэрилдэг участокдахи һунгагшадай дунда, хоёр оборонно кружок эмхидхэбэ. Тэрэ кружогуудынь сентябриин 3-һаа занятяа ябуулжа эхилэбэ. Гадна, һунгагшадтаа кино-картина харуулдаг байна.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой 8 жэлэй ой

Октябриин 1-дэ Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой, хүдэлмэрилжэ эхилһээр 8 жэлэйнь ой гүйсэбэ. Эдэ жэлнүүдэй торшо соо, тус завод хадаа тон ехэ предприяти болон ургаа. Нэгэ үдэртэ автомобиль гаргаха хүсэнь 22 дахин нэмэһэн ба продукциинь өөрын сэн 32 процентээр бага болоһон байна.

СССР-эй дунда машинабайгуулгын Нарком Лихачев болбол үйлэдбэриин программые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалһан телеграммые тус заводой коллективтэ эльгээбэ.

Заводайнгоо ойдо ба «Правда» толилогдоһон «Красный пролетарий» гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй бэшэгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулһан, олон хүнэй хабаадалгатай суглаануудцехүүдтэнь болоһон байна.

ТҮРҮҮ БРИГАДАНУУД

Селенгын госпароходствын түрүү хүдэлмэришэд, матросуудстахановцууд хадаа Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида үргэнөөр оролсожо, үйлэдбэриин тон һайн амжалтануудые туйлажа байнад.

Тус пароходствын, механическэ цехын комсомольско-залуушуудай бригадын хүдэлмэришэд—стахановцууд, ударнигууд хадаа үйлэдбэриин бүтээсын үндэр показательнуудые харуулна. Тодорхойлон хэлэбэл, нүх. Жаринов (бригадир) болбол сентябрь һарын һүүлшын хахадай даабариие 221 процент дүүргээ. Тэрэшэ эн, нүхэд Розенкинд—206 проц., Хохриков—197 проц. гэхэ мэтээр дүүргэнэд. Мүн, энэ цехын хоёрдохи бригадын хүдэлмэришэд—стахановцууд нүхэд Кузнецов, Шляк, Тканук ба Перьмеков гэгшэд үдэр бүриингөө үйлэдбэриин даабаринуудые 145-195 процент хүртэр үндэр шанартайгаар дүүргэнэд. Тэрээнһээ гадна, ганса-гансаараа хүдэлмэрилдэг стахановцууд, нүхэд Павлов (кузнец)—181 проц., Казарин (слесарь)—208 проц. ба Потехин (монтер)—183 проц. гэхэ зэргын показательнуудые харуулдаг байна.

Эдэ түрүү стахановцуудай хүдэлмэриһөөнь жэшээ абажа, бусад хүдэлмэришэд болбол эрхимүүдэй зэргэдэ оролсохын түлөө бүхы хэмжээгээрээ оролдохонь шухала.

Дамба Цыренов

Адрес: Центросоюзная, 19, телефон редактора 3—44 отв. секретарь 3—23. Сельхозотдел — 7—55, отдел кадров—5-07.

Типография НКМП БМАССР. Бурглавлит № 1785